

<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ</p> <p>ΛΓ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<p>ΔΙΑΖΩΜΑ</p>
	

**ΡΩΜΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ:**  
**ΧΟΡΗΓΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ**



ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

# ΧΟΡΗΓΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.....	2
2. Περιγραφή μνημείου.....	3
3. Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης του μνημείου.....	5
4. Παθολογία του μνημείου – ιεράρχηση απαιτούμενων εργασιών.....	6
5. Μέθοδος εκπόνησης μελετών.....	13
6. Προϋπολογισμός μελετών .....	15
7. Βιβλιογραφία.....	16

## Ρωμαϊκό θέατρο της Νικόπολης

### 1. Εισαγωγή



*Εικ.1. Το θέατρο της Νικόπολης. Άποψη από τα δυτικά.*

Το ρωμαϊκό θέατρο της Νικόπολης αποτελεί ένα από τα εντυπωσιακότερα μνημεία της Ελλάδας τόσο λόγω της μεγάλης του κλίμακας όσο και λόγω του τρόπου με τον οποίο αυτό σχετίζεται με το ευρύτερο μνημειακό και φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Η πρόσφατη εργασία αποκάλυψης μεγάλων τμημάτων των επιχωσμένων δομικών στοιχείων της κατασκευής από τη μία κάνει φανερό το μεγαλείο του αρχιτεκτονήματος και από την άλλη παρουσιάζει, συνεχώς, νέα δεδομένα για την βαθύτερη εκτίμηση της κατάστασης και νέα στοιχεία για την αξιολόγηση και την ιεράρχηση των απαιτούμενων επεμβάσεων.

Είναι σαφές ότι το μεγάλο αυτό μνημείο αποτελείται από σημαντικές και ξεχωριστές μνημειακές ενότητες που έχουν διαφορετική λειτουργία και διαφορετική φύση προβλημάτων άρα απαιτούν κατά περίπτωση διαφορετικούς τρόπους δράσεων οι οποίες όμως πρέπει να υπακούουν σε ένα κοινό πλαίσιο ενός βασικού οράματος για το μέλλον του μνημείου.

## 2. Περιγραφή μνημείου



*Εικ.2. Το θέατρο της Νικόπολης. Το σκηνικό οικοδόμημα. Άποψη από τα δυτικά.*

Η ανέγερση του θεάτρου αποτελεί τμήμα του κατασκευαστικού προγράμματος του Οκταβιανού (αρχές του 1ου αι. μ.Χ.) και συνδέεται με την αναβίωση των «Ακτίων», αγώνων που είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα και τελούνταν προς τιμή του Απόλλωνα. Το θέατρο στο πέρασμα του χρόνου έγινε ακόμα πιο πολυτελές από το αρχικό με λιθόκτιστα εδώλια, υψηλότερη σκηνή και περιμετρική στοά. Το θέατρο, ένα από τα μεγαλύτερα της Ελλάδος, είχε τη δυνατότητα φιλοξενίας 15.000 θεατών.

Το μνημείο δεσπόζει στις νότιες υπώρειες της λοφοσειράς του Μιχαλιτσίου και προσφέρει μοναδική θέα προς το τοπίο του Αμβρακικού κόλπου.

Το θέατρο τοποθετήθηκε εν μέρει στο πρηνές ενός φυσικού εξάρματος και εν μέρει σε υποδομές, σύμφωνα με τα ρωμαϊκά πρότυπα. Οι κτιστές υποδομές αναπτύσσονται ως τρεις διαδοχικές, θολωτές, τεταρτοκυκλικής μορφής στοές σταδιακά αυξανόμενου ύψους. Η ορχήστρα, όπως και το κοίλο, είχε σύμφωνα με τις αρχές σχεδιασμού των ρωμαϊκών θεάτρων σχήμα κανονικού ημικυκλίου. Η σκηνή στην τελική της μορφή διέθετε τρεις αψιδωτές εισόδους στην πρόσοψη και λίθινες επενδύσεις.

Ο περιμετρικός αναλημματικός τοίχος ο οποίος υποστηρίζεται ακτινωτά κατά διαστήματα με αντηρίδες φέρει τον τοίχο μιας στοάς που στέγαζε τον περιμετρικό διάδρομο (porticus in summa cavea). Ο τοίχος διαμορφώνεται με τοξωτές κόγχες και παράθυρα. Τρεις είσοδοι προς το κοίλο, με καμαροσκεπείς διαδρόμους (vomitoria) είναι τοποθετημένες συμμετρικά στα άκρα και στο μέσο. Προεξέχοντες λίθοι στην εξωτερική όψη του τοίχου φέρουν οπές για τη τοποθέτηση ισχυρών ξύλινων στύλων του γνωστού ρωμαϊκού συστήματος σκίασης με τέντα (velarium).

Στο μνημείο διενεργούνται προκαταρκτικές εργασίες μέσω της προγραμματικής Σύμβασης: «Προκαταρκτικές και αρχαιολογικές εργασίες εν όψει των εργασιών αποκατάστασης του Μεγάλου Θεάτρου της Νικόπολης» μεταξύ της Περιφέρειας Ηπείρου και Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η Περιφέρεια Ηπείρου σύμφωνα με την προγραμματική σύμβαση διέθεσε 100.000,00 ευρώ για την ολοκλήρωση των ανασκαφικών εργασιών και τη φωτογραφική τεκμηρίωση του μνημείου. Φορέας υλοποίησης του έργου ορίστηκε η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων δια της Επιστημονικής Επιτροπής Προστασίας και Ανάδειξης Μνημείων Νικόπολης. Ήδη οι καθαρισμοί που πραγματοποιήθηκαν στο επιθέατρο έφεραν στο φως σημαντικά κατασκευαστικά στοιχεία των υποδομών του συγκροτήματος. Από δοκιμαστική τομή στο χώρο της σκηνής προέκυψαν στοιχεία για τη διαμόρφωση του προσκηνίου, του σκηνικού οικοδομήματος και του πλακόστρωτου δαπέδου της ορχήστρας του θεάτρου (πηγή [http://www.diazoma.gr/gr/Page\\_60-36.asp](http://www.diazoma.gr/gr/Page_60-36.asp)).



*Εικ.3. Το θέατρο της Νικόπολης. Το σκηνικό οικοδόμημα. Απόψη από τον βορρά.*

### 3. Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης του μνημείου



*Εικ.4. Η θέα του Αμβρακικού από το θέατρο της Νικόπολης.*

Η υφιστάμενη κατάσταση του μνημείου είναι μάλλον κακή. Παραμορφώσεις και η ληλασία από τον άνθρωπο συνέθεσαν στο πέρασμα του χρόνου μια θλιβερή εικόνα καταστροφής. Ωστόσο η κλίμακα διατήρησης πολλών ενοτήτων του μνημείου είναι άκρως εντυπωσιακή. Η αναγνώριση του μνημείου είναι επαρκής και πολλά κατακόρυφα στοιχεία προσδιορίζουν με ακρίβεια την διάσταση του ύψους της αρχαίας κατασκευής. Ο περιμετρικός τοίχος της άντυγας του θεάτρου διασώζεται με σπάνια πληρότητα προσφέροντας μια μοναδική εμπειρία ενός πολύτιμου στοιχείου της Ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής. Ανάλογη κατάσταση παρουσιάζεται στο σκηνικό οικοδόμημα που παρά τα επιμέρους σοβαρά προβλήματα εξέχει από το έδαφος για πολλά μέτρα (9μ!). Υπολογίζεται δε ότι διατηρείται κάτω από τις επιχώσεις, σε ύψος άνω των 12μ!. Οι αναλημματικοί τοίχοι του θεάτρου, επίσης, προβάλλουν σχεδόν σε όλο το αρχικό τους ύψος καθιστώντας πλήρως αναγνωρίσιμη την κλίμακα του μνημείου. Η σχέση του μνημείου με το περιβάλλον είναι μοναδική. Η θέση του που είναι ανέγγιχτη από οχλούσες ανθρώπινες δραστηριότητες προσφέρει μια σπάνια φυγή προς τον Αμβρακικό. Η άμεση γειτνίαση του θεάτρου με το στάδιο αποτελεί ένα επιπλέον στοιχείο που θα ενισχύει την αρχαιογνωστική εμπειρία της επίσκεψης όταν το μνημείο, τελικά, αποδοθεί στο κοινό. Η πρόσβαση του κοινού είναι εύκολη δίπλα ακριβώς από το αμαξωτό δρόμο που οδηγεί από την Πρέβεζα στην Άρτα.



*Εικ.5. Το θέατρο της Νικόπολης. Ο τοίχος της περιμετρικής στοάς. Διακρίνονται μορφολογικά στοιχεία και παραμορφώσεις. Η κατασκευή διατηρεί σε μεγάλο ποσοστό το αρχικό ύψος της.*

#### 4. Παθολογία του μνημείου – ιεράρχηση απαιτούμενων εργασιών

Το μνημείο παρουσιάζει πολύπλοκα προβλήματα μιας γενικής διαχείρισης. Οι εργασίες αποχωμάτωσης που διεξάγονται αποκαλύπτουν μια εικόνα καταστροφής από τον άνθρωπο και από τη φύση. Στο μνημείο είναι τεκμηριωμένη η συστηματική απόσπαση λίθων που έλαβε χώρα μετά την κατάρρευση του αρχαίου κόσμου για τις ανάγκες των μεγάλων φιλόδοξων οικοδομικών προγραμμάτων της παλαιοχριστιανικής εποχής και του μεσαίωνα στην ευρύτερη περιοχή. Κίονες, ασβεστόλιθοι εδωλίων, πλίνθοι, μάρμαρα επενδύσεων και δαπέδων αποσπάστηκαν βίαια και απομακρύνθηκαν από το μνημείο. Είναι τεκμηριωμένη από τις ανασκαφές η λειτουργία τριών καμινιών μέσα στην έκταση του θεάτρου καθώς και η εγκατάσταση πολυβολείου κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο.

Ο μηχανισμός καταστροφής από τη φύση είναι εύκολα κατανοητός μετά από την παρατήρηση των οριζόντιων μετακινήσεων συγκεκριμένων δομικών στοιχείων της κατασκευής.

Ερπυσμοί και ανισότροπες συμπεροφορές θεμελιώσεων λόγω κυρίως σεισμικής δράσης έχουν προκαλέσει σοβαρές βλάβες και παραμορφώσεις σε οριζόντιο και

κατακόρυφο επίπεδο, φαινόμενο που παρατηρείται σε μεγάλη έκταση αλλά τουλάχιστον όχι καθολικά.

#### Αναλημματικοί τοίχοι



*Εικ.6. Το θέατρο της Νικόπολης. Άποψη του νότιου αναλημματικού τοίχου. Διακρίνονται τα κενά του θώρακα.*

Οι αναλημματικοί τοίχοι του θεάτρου βρίσκονται σε σχετικά μέτρια κατάσταση. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται σε αυτό το κρίσιμο τμήμα του μνημείου όπως η γήρανση της κατασκευής και η χρήση ποικιλίας υλικών με διαφορετικές ιδιότητες απαιτούν άμεση και συνολική αντιμετώπιση. Αποκλίσεις από την κατακόρυφο υπάρχουν ιδίως στο ανατολικό τμήμα όμως απέχουν πολύ από το να χαρακτηρίσουν οριακή την κατάσταση με κίνδυνο εκτροπής του συγκεκριμένου τμήματος. Θέμα διερεύνησης αποτελεί εάν κάποιες παραμορφώσεις είχαν εκδηλωθεί ήδη από την αρχαιότητα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα στη δομή προκαλούν τα κενά που προέκυψαν από την κλοπή των λίθων του θώρακα. Τα υπερκείμενα των κενών τμήματα της κατασκευής εξέχουν ως πρόβολοι δοκιμάζοντας την αντοχή των υλικών σε διάτμηση. Το πρόβλημα χρίζει άμεσης αντιμετώπισης με πλήρη μελέτη που θα επιλύεται το ζήτημα αρχιτεκτονικά, στατικά και από πλευράς υλικών. Η έρευνα κατάντη των



αναλημμάτων μπορεί με απλά μέτρα υποστύλωσης των ανωδομών να συνεχιστεί. Από την πρόσφατη έρευνα διαπιστώθηκε με βεβαιότητα ότι οι απώλειες στο θώρακα οφείλονται σε ανθρώπινη δράση.

## Κοίλο



*Εικ.7. Το θέατρο της Νικόπολης Αποψη των υποδομών του κοίλου στο κάτω διάζωμα.*

Το κοίλο δεν έχει ακόμα αποκαλυφθεί στο σύνολο του. Από τα μέχρι σήμερα στοιχεία είναι σαφές ότι η κατάσταση του είναι κακή. Λίγες ελπίδες υπάρχουν να βρεθούν στη θέση τους τα κατώτερα τμήματα ή λίθοι των θωρακίων της ορχήστρας. Τα λίθινα τμήματα της κατασκευής φαίνεται ότι έχουν αποσπαστεί σε μεγάλο βαθμό με συστηματικό τρόπο. Διασώζονται επί τόπου μόνο οι αρχικά αφανείς λιθοδομές υποδομής των καθισμάτων και των σκαλοπατιών. Τα στοιχεία αυτά είναι σπουδαία για τη μελέτη της αρχικής μορφής του θεάτρου αλλά αποτελούν μια δύσκολη πρόκληση για την ένταξη τους στη μελλοντική διαμόρφωση του αποκατεστημένου θεάτρου. Τα συνδετικά κονιάματα, σήμερα, φαίνονται σε καλή κατάσταση αλλά εάν μείνουν εκτεθειμένα στις καιρικές συνθήκες είναι σαφές ότι θα υποστούν την σχετική γήρανση και την συνεπαγόμενη φθορά.

Το κοίλο που εδράζεται επί των θολοδομιών είναι πλήρως κατεστραμμένο. Εντούτοις, το σύνολο των λιθοσωμάτων βρίσκονται στις θέσεις πτώσης τους.

Στο παρόν στάδιο του έργου, σε επίπεδο προμελέτης απαιτείται μια συνολική πρόταση διαχείρισης του ζητήματος του κοίλου τόσο στο τμήμα που εδράζεται επί εδάφους όσο και σε αυτό επί των θόλων. Η προμελέτη θα πρέπει να αντιμετωπίσει το ζήτημα της βατότητας, της κίνησης και της στάσης του κοινού στη συγκεκριμένη περιοχή του μνημείου και γενικότερα της απρόσκοπτης λειτουργίας του. Η προμελέτη θα πρέπει να προτείνει λύσεις και στο ζήτημα της διαχείρισης της περιοχής του κοίλου επί των θολοδομιών καθώς και την επίλυση κατασκευαστικών θεμάτων εργοταξιακών διατάξεων και άλλων ειδικών κατασκευών. Απαραίτητη είναι από τον φορέα υλοποίησης του έργου, η δειγματοληπτική αποκάλυψη τμήματος του άκρου της ορχήστρας πριν την εκπόνηση της μελέτης.



*Εικ.8. Το θέατρο της Νικόπολης Αποψη των υποδομών του κοίλου στο άνω διάζωμα. Διακρίνεται αριστερά ασβεστολιθικό εδώλιο.*

## Σκηνικό οικοδόμημα



*Εικ.9. Το θέατρο της Νικόπολης Αποψη του σκηνικού οικοδομήματος.*

Το σκηνικό οικοδόμημα αποτελεί ένα από τα εντυπωσιακότερα στοιχεία του χώρου του θεάτρου. Ύστερα από ενέργειες της επιτροπής εκπονείται μελέτη αντιστήριξης των τοίχων του οικοδομήματος με μεταλλικό σκελετό. Η κάτοψη του σκηνικού οικοδομήματος αναγνωρίζεται σε μεγάλο ποσοστό. Οι πεσσοί παρόλες τις καταρρεύσεις των θόλων διατηρούν ένα μεγάλο ποσοστό από την αρχική τους υπόσταση. Η αποχωμάτωση αποκαλύπτει εσωτερικά τα λιθωσώματα των θόλων των ενδιάμεσων πατωμάτων στις θέσεις πτώσεις τους. Ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπίσει η μελέτη με σκοπό την απρόσκοπτη εξέλιξη του έργου αποτελεί η διαχείριση των λιθωσμάτων βάρους δεκάδων τόννων, που κείτονται είτε επί εδάφους είτε βρίσκονται σε οριακές συνθήκες ισορροπίας, με λειτουργικές εργοταξιακές διατάξεις. Ο προγραμματισμός της μετακίνησης των όγκων αυτών απαιτεί εξ' αρχής ένα σαφές πλαίσιο που θα υπαγορευτεί από τον τελικό στόχο της διαχείρισης του μνημείου.



*Εικ.10. Το θέατρο της Νικόπολης Άποψη του τοίχου της περιμετρικής στοάς.*

### Περιμετρικό όριο – εξωτερικές αντηρίδες

Το περιμετρικό όριο διασώζεται σε μέτρια κατάσταση διατήρησης. Σε τμήματα της κατασκευής παρατηρούνται εκτροπές από την κατακόρυφο είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά. Από τις περιμετρικές εξωτερικές αντηρίδες κάποιες διατηρούνται σε άριστη κατάσταση διατήρησης ενώ κάποιες έχουν καταρρεύσει. Σε τμήμα της κατασκευής εξωτερικά έχει κατασκευαστεί μεγάλης κλίμακας μεταλλική αντιστηρικτική κατασκευή που εδράζεται σε πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η λύση αυτή αποτελεί μια προσωρινή απάντηση στο καίριο ζήτημα της μόνιμης στερέωσης αυτών των κατασκευών το οποίο αποτελεί θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσει η μελέτη. Εκτός της επίλυσης της στερέωσης απαιτείται η συνολική αρχιτεκτονική διαχείριση του περιμετρικού ορίου το οποίο κυριαρχεί οριοθετώντας δυναμικά τον θεατρικό χώρο.



*Εικ.11. Το θέατρο της Νικόπολης Αποψη της δυτικής εισόδου.*

## 5. Μέθοδος εκπόνησης μελετών

Από την συνολική εξέταση του θέματος προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα: Είναι απαραίτητη σύνταξη μιας μελέτης συνολικής διαχείρισης του μνημείου που να βασίζεται στα νέα στοιχεία που έχει αποδόσει η έρευνα όσο και στις προηγούμενες μελέτες που έχουν εκπονηθεί στο παρελθόν. Η μελέτη αυτή θα ορίσει με ακρίβεια τις προθέσεις των επεμβάσεων και θα δώσει καίριες απαντήσεις στο βαθμό επέμβασης σε κάθε ενότητα του μνημείου σε ένα ενιαίο πνεύμα διαχείρισης. Η συνολική αντιμετώπιση του μνημείου είναι απολύτως απαραίτητη γιατί η κλίμακα του μνημείου είναι μεγάλη και απαιτείται ένας σωστός προγραμματισμός των δράσεων. Η μελέτη αυτή σε κάποιες περιοχές θα φτάσει σε επίπεδο προμελέτης επεμβάσεων και όπου είναι εφικτό σε επίπεδο οριστικής. Έτσι οι κλίμακες διαμόρφωσης των σχεδίων θα ποικίλουν ανάλογα από με τη μνημειακή ενότητα από 1: 25 έως 1: 50 και 1 : 100.



*Εικ.12. Το θέατρο της Νικόπολης Αποψη της απόκλισης τμήματος τοίχου του σκηνικού οικοδομήματος.*

Για την όσο το δυνατόν πιο πλήρη συλλογή των δεδομένων του μνημείου πριν την εκπόνηση της μελέτης απολύτως απαραίτητη είναι η συνέχιση των ανασκαφικών εργασιών. Επίσης, απαραίτητο, είναι πριν την έναρξη αυτών των εργασιών οι μελετητές να καταρτίσουν ένα πλάνο εξέλιξης των ανασκαφικών τομών έτσι ώστε αφενός να αποκομιστεί το μέγιστο δυνατό ποσοστό πληροφοριών και αφετέρου η εξέλιξη αυτών των εργασιών να μην αποτελέσει εμπόδιο για τα προγραμματιζόμενα τεχνικά έργα.

Η μελέτη θα περιλαμβάνει:

- Πλάνο εξέλιξης των ανασκαφικών τομών.
- Αποτυπώσεις των απαραίτητων συνόλων και λεπτομερειών για την εκπόνηση της πρότασης (Έχει εκπονηθεί ήδη μελέτη τρισδιάστατης σάρωσης μόνο για τμήμα του μνημείου η οποία, όμως, χρειάζεται ενημέρωση, επέκταση και απόδοση της σε αρχιτεκτονικά σχέδια).
- Σχέδια αναπαράστασης της αρχικής μορφής του μνημείου (με επισήμανση του βαθμού βεβαιότητας κατά τμήματα).
- Σχέδια παθολογίας και χαρακτηρισμού επικινδυνότητας των περιοχών του μνημείου.
- Πρόταση καθορισμού των ορίων του αρχαιολογικού χώρου μετά το πέρας του έργου. Πρόταση κίνησης του κοινού μέσα και γύρω από το μνημείο σε επίπεδο οριστικής μελέτης με επιλογή μορφής και υλικών των διαδρόμων.
- Πρόταση διαμόρφωσης του κοίλου (χώροι θέασης, διάδρομοι κίνησης κοινού) σε επίπεδο οριστικής.
- Πρόταση του αρχιτεκτονικού ζητήματος διαχείρισης του σκηνικού οικοδομήματος σε επίπεδο προμελέτης
- Πρόταση μερικής αποκατάστασης του περιμετρικού ορίου – εξωτερικές αντηρίδες.
- Πρόταση αποκατάστασης των αναλημματικών τοίχων

Παράλληλα πρέπει να εκπονηθούν :

1. Πρόταση εργοταξιακών διατάξεων ανύψωσης, μετακίνησης και ανάταξης λιθοσωμάτων σε επίπεδο οριστικής μελέτης.
2. Στατική επίλυση της αποκατάστασης των αναλημματικών τοίχων.
3. Μελέτη συντήρησης υλικών της αποκατάστασης των αναλημματικών τοίχων- συνδετικών στερεωτικών κονιαμάτων θόλων.
4. Μελέτη ψηφιακής σάρωσης

## 6. Προϋπολογισμός μελετών - εργασιών

Μελέτη	Κόστος μελετών
Αρχιτεκτονική μελέτη αποκατάστασης θεάτρου Νικόπολης	€ 75.000,00
Μελέτη εργοταξιακών διατάξεων ανύψωσης, μετακίνησης και ανάταξης λιθοσωμάτων σε επίπεδο οριστικής μελέτης	€ 15.000,00
Στατική μελέτη αποκατάστασης των αναλημματικών τοίχων	€ 11.000,00
Μελέτη συντήρησης υλικών της αποκατάστασης των αναλημματικών τοίχων - συνδετικών στερεωτικών κονιαμάτων θόλων	€ 12.000,00
Μελέτη τρισδιάστατης απεικόνισης και απόδοσης	€ 12.000,00
Σύνολο 1	€ 125.000,00
Ανασκαφικές εργασίες και ΦΠΑ μελετών	€ 75.000,00
Σύνολο	€ 200.000,00

( Άλλες μελέτες που μπορεί να απαιτηθούν από το ΥΠΠΟΑ στο μέλλον για την εφαρμογή του έργου δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω τιμές)

**Συντάκτης : Θεμιστοκλής Μπιλής,  
Αρχιτέκτων μηχανικός Ε.Μ.Π. MSc**



## 7. Επιλογή Βιβλιογραφίας :

ΤΡΑΝΟΥΛΙΔΗΣ Α. & ΠΑΥΛΙΔΗΣ Ε., 2011, *Το μεγάλο Θέατρο στο «Προάστειο» της Αρχαίας Νικόπολης. Μελέτη Προστασίας, Συντήρησης και Αποκατάστασης, Α΄Φάση (Σχεδιασμός-Σύνθεση Μελέτης)*, Πρέβεζα.

ΖΑΧΟΣ Κ., 2012, *Το Θέατρο της Νικόπολης στο Σουέρεφ Κ. (επιμ.) Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου*, Αθήνα, 156-171

KOOTKER, L.M., KARS, H & ZACHOS, K., 2007. "Archaeometric investigations of mortars from the roman theater in Nikopolis", Greece, *Proceedings of the 36<sup>th</sup> International Symposium on Archaeometry*, 197-204

ZACHOS K. & PAVLIDIS E., 2010, Die frühen Bauten von Nikopolis. Bemerkungen zu den bauphasen und techniken der Kaiserzeit, in Asskamp R. & Tobias E. (Hrsg.) *IMPERIUM-Varus und seine Zeit. Beiträge zum internationalen Kolloquium des LWL-Römermuseums* am 28. Und 29. April in Münster, Aschendorff Verlag, 135-152

Άλλες πηγές :

[http://www.diazoma.gr/gr/Page\\_60-36.asp](http://www.diazoma.gr/gr/Page_60-36.asp).

[http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj\\_id=6021](http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=6021)

<http://www.lgepka.gr/theatronicopoli.html>